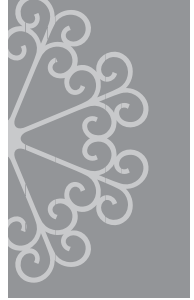

בית מדרש

פרשת בהעלותך תשפ"א

זמני כניסת השבת

Baltimore, MD	8:06
Brooklyn, NY	7:59
Chicago, IL	7:56
Houston, Texas	7:57
Johannesburg, S. Africa	5:06
Lakewood/Deal, NJ	7:59
London, UK	8:48
Los Angeles, CA	7:39
Manchester, UK	9:07
Monsey, NY	8:01
Montreal, Quebec	8:14
Passaic, NJ	8:01
Toronto, Ontario	8:31
Yerushalayim	7:02
Zurich, Switzerland	8:52

בשבילי הלכה

ע"י הרב הגאון מאיר צבי שפיצר שליט"א
הערות בעניני הלכה. הלכה למעשה יש לשיאול לרב

בהעלתך

סמיכה בחו"ל

בפרשה דין שמשו מעמיד זקנים בסמיכה, וכן מצינו סמיכה ליהושע. והנה ע"י סנה' ד"ר אין סמיכה בחו"ל. אבל מוסמך יכול לדון בחו"ל. ופשוט דגמ' שהוא דין דאורייתא.

ול"ש ת"ח הטעם דענין סמיכה כעין רוח"ק ממש. וצ"ל לדבריו דרוה"ק זה בשעת סמיכה ולא בשעת הדין. ועש ת"ח לכן נקראו אלהים, ול"כ ת"ח ע"י ח' ד"ה בטלו. ועל לטון הרמב"ם פ"ד ה"א בענין דאולי

ולכא' ק' מגמ' עצמו דין בסומך בא"י ומוסמך בחו"ל. ויש לחוות דאולי רוח"ק תולה במסמך. וע"ע רמ"ה סנה' שם אולי מהני דהוי כאילו הם בא"י עם המסמך.

וע' צ"פ שם סנה' ד"ד טעם אחר, שאין לנו קבעות אלא בא"י. ולכא' הכונה כי כשהדין עבדו הציבור. וביותר לפי גר"ז שהמנוי להיות במקום כל ישראל, ומנוי על בני.

ויש להעיר דברמב"ם פ"ד ה"ו ורדב"ז דא"צ קדושת א"י וק"ק לפי ת"ח. וע' ירושלמי ביכורים ג ג מסמך בעזה אם דעתם לחזור לא"י. ומשמע דמהני דעתם לחזור, ולכא' ק' לפי ת"ח. (אכן ע"ש על תמר דרמב"ם מפרש בירושלמי ה"ל כי עזה ע"פ מדין א"י. וצריך לפרש טעם אחר שהקפידו שיהא דעתם לחזור לתוך א"י ממש).

ולכא' מכאן כשחידש הרמב"ם דין לחדש סמיכה ע"י כל החכמים, כתב כל חכמי א"י דוקא.

ובעיקר הגמ' ק' לכא' מסמיכת משה. ולכא' לפי ת"ח לק"מ. ועוד דסדר יעקב ע"ז ח' ליישב לפי מילתא פ' בא עד שלא נבחרה א"י.

והנה ידוע שחידש הרמב"ם שאפשר לחדש סמיכה בה"ז בהסכמת חכמי א"י. וע' (פינה"ש סנה' פ"א ובכורות פ"ד) ברמב"ם פ"ד מסנה' ה"א. וראייתו מדכתבי (סוף הפטרת חזון) ואשיבה שופטך כבארשונה... אחר כן יקרא לך עיר הצדק (...ציון במשפט תפדה וכו'). ומבאר שיהיו שופטים כבר קודם הגאולה, וע"כ משום הסכמת כלל ישראל.

וברדב"ז שם דחה ד"ל שיהיו שופטים אז כשיחזרו עשרת השבטים. וכבר ידוע מכתב הגאון ר' ישראל משקלוב זצ"ל שמחפש עשרת השבטים מה"ט שיהא לנו סמוכים (ויודנו קנסות וגם מלקות לפטור כרת כידוע).

וכבר הקשו על הדרב"ז מה ישיענו והרי לא גלו בא"י אלא בחו"ל ואין סמיכה בחו"ל. וע' חזו"ח ח"מ לקוטי ס"ס א' אות ה'. וכן הביאו בשם ר"ש סאלאנט זצ"ל.

ויש שכתבו ליישב דעת הרדב"ז דכיון שמצינו סמיכת יהושע ע"כ כל דין הגמ' ה"ל הוא רק דרבנן, ותקנת חכמים לא חל על השבטים שלא היו בבבל ולא קיבלו הוראות הגמרא. וכנראה ס"ל את"ל לא חל עליהם, לא יחול גם על ר"י משקלוב זצ"ל אם יבואו מחו"ל לסמוך בא"י. וכל זה לכא' חידוש בלי מקור.

ויותר נראה דס"ל לרדב"ז כדברי סדר משנה פ"ד מסנה' להקל אם א"א בא"י או לא הניח כמותו בא"י כמו עיבור שנה, אף שהוא מה"ת. (מיהו יש לעיין לסברת ת"ח. ויש לעיין לדבריו מה חשש הלל השני על ביטול סמיכה בא"י).

באמת הוא לפרוש מהקב"ה ודבריהם הם כסות עיניים.

כד הוינא טליא למדתי ב"תלמוד תורה" בקלם ולמדו אתי אברכים גדולים ומצויינים. פעם פרצה שרפה סמוך לבית הת"ת ונשרפו הרבה בתים חוץ מבית הת"ת שנשאר קיים. אמר לי אחד ממצוייני הלומדים שהרגיש שחשב בעת השרפה: "מי יתן וישרף גם הת"ת, ואהיה בתענוג ליסע לבייתי לראות אשתי ובנ". כך אמר אברך מצויין המכיר את עצמו ורואה כי בעומק נפשו רצונו כל העת ליסע לביתו, אלא שמתבייש מאשתו שתשאל למה בא הביתה באמצע הזמן? ועם הזדמנות הרפה לא יתבייש לחזור הביתה! והוסיף לומר לי, שמזה יש ללמוד פחיתות האדם, שלהשביע רצונו לבקר בביתו מוכן שישרף כל הת"ת! נורא!

"רע באזני ה'". פירש"י: "תואנה שהיא רעה באזני ה', שמתכוונים שתבוא באזני ויקניט!" לולא מקרא כתוב אי אפשר לאמרו! להגיד על מלאכי עליון דור המדבר, שבסתר לבם רצו להקניט כביכול את ה'! ומה וירויחו, הלא רגע באפו וירע להם בכעסו! אך כל זה חשבונות של עתיד, כעת הם רואים רק מה שיהנו בהקניטם את ה', כי יפרוש מהם ה' וירוחו להם. מהעול והמשאל! עד כדי כך מגיעה שפלות האדם. יתבונן האדם וילמד להכיר את עצמו, אז אשירו וטוב לו!

ויהי העם כמתאוננים רע בעיני ה' (יא, א).

רש"י: אין מתאוננים אלא לשון על-לה, מבקשים עלילה היאך לפרוש מאחרי המקום, וכן הוא אומר בשמשון כי תואנה הוא מבקש.

נאמר כמתאוננים ולא מתאוננים. לו היו ח"ו במצב של מתאוננים ממש, היה יותר רע. מהו כמתאוננים? שהיו מבקשים למצוא עלילה ובלבול - דבר שעדי קרו לקיים השקר ולהסתיר הרצון שיש בקרבם. למשל, עלילות הדם שהיהודים שהורגים תינוקות להשתמש בדמם לאפיית מצה, כולם יודעים כי שקר בפיהם, אלא שונאים הם את ישראל ומשתמשים בעלילה להסתיר שנאתם.

וכן להלן (ד) פירש"י: "מי יאכילנו בשר- וכי לא היה להם בשר, והלא כבר נאמר וכו' ומקנה רב היה לבני ראובן וגו', אלא שמבקשים עלילה". מי שעניו פקוחות רואה כי אינם מבקשים בזה אלא עלילה, שהרי גם בשר היה להם! ובפרט שראו יציאת מצרים, מתן תורה וכו', איך יתכן עוד לטעון על מחסור!?! אלא שלא בשר בקשו אלא עלילה! רצונם

דברי הנהגותיו

מרון המשגיח הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ צוק"ל

י"ח בסיון תרצ"ו

בשנת תר"ס מיד לאחר חתונתו ביקש מרון המשגיח הגה"צ רבי ירוחם הלוי ליוואויץ צוק"ל מרעיותו שתאפשר לו ללמוד בפרישות שמונה שנים בצרפת. עם הסכמתה נסע לראדן ללמוד ב"כולל קדשים" של מרון החפץ חיים. בתקופה זו למד את הש"ס כולו וד' חלקי שולחן ערוך על בורין. בשנים אלו היה חוזר לביתו פעם בשנה לחג הפסח.

רעייתו אשר נטלה על עצמה את עול כלכלת הבית פירנסה את המשפחה ממסעדה קטנה שפנד חה. לאחר שמונה שנים כשחזר לביתו והתכוון לעזור לרעייתו בעול הפירנסה, סירבה הרבנית ואמרה לו שכל רצונה הוא שיקדיש עצמו ללימוד התורה

דברי הימים

בשלוות נפש ללא כל טרדות.

בזמן היותו בראדן עמד החפץ חיים על טיבו ובשנת תרס"ד מינה אותו למנהל רוחני של ישיבתו. בתחילה חשש ר' ירוחם כי לא יהיה לו מה לומר לתלמידיו, אולם מאותו יום שהחל לומר שיחות מוסר בישיבה נפתחו מעיינות חכמה ודבריו החלו זורמים כלבת אש וחלחלו בלבות שומעיו. תלמידיו העידו שבמילים ספורות היה בכוחו לחרל מהפך בנפש התלמיד, אולם ר' ירוחם בענוותנותו נתנו התייחס בביטול לכוחותיו ואמר "בואו וראו כמה גדולה זכות הרבים, אפילו קרש כאשר יעמי דהו בפני הציבור יתחיל לדבר."

מספר בחורים מוותיקי ישיבת ראדן, כאשר נוכחו לראות את ההערצה הרבה שסוחפת את תלמידי הישיבה אחר המשגיח החדש, החלו להצר את צעדי בטענה שהוא "תופס את מקומו" של החפץ חיים. ר' ירוחם אשר ביטל עצמו בפני החפץ חיים ורחש לו הערצה עצומה, חשש שמא תפרוץ מחלוקת בישיבה ולקראת חג הפסח באותה שנה נסע לביתו בהחלטה לעזוב את תפקידו.

עיקר מטרת האדם להיטיב לזולתו

נאמר בהיכל הישיבה ביום הזכרון הפ"א למרן המשגיח
הגה"צ רבי ירוחם ליוואויץ זצוק"ל - י"ח סיון תשע"ז

הוא מקבל בשביל להשפיע לאחרים. במה דברים אמורים, רק כאשר הדברים נמסרים כנתינתם בשלימות כמו שניתנו מידי הקב"ה וכרצונו, אבל אם יש לו לאדם בתוך זה גם חשבונות לעצמו, אזי יש בזה קלקול והכל נעצר ומתקלקל ואין כאן צינור.

בספר דעת תבונות מביא על השאלה שנשאל למה רצה הקב"ה לברוא הנבראים. וכתב לבאר שם שכוונת ה' יתברך בהבריאה היא כי הקל ית"ש הוא תכלית הטוב וודאי ואמנם חוק הטוב הוא להיטיב, חוק הטוב זהו המציאות של טוב, לעשות טוב. זהו מה שרצה ית"ש לברוא נבראים כדי שיוכל להיטיב להם. זו התכלית שלשמה ברא הקב"ה את העולם והעמיד אותנו בעולמו בכדי שיוכל להיטיב עמנו.

וביאר בזה אאזמ"ר דאין זה כמו שאנו רגילים להבין ולפרש שרצונו ית"ש להיטיב עם בריותיו הוא, הכל למעננו. לכבודנו ולהנאתנו, שהרי כל העולם כולו נברא בשבילי, וכאילו שהיה יכול לוותר ולומר אי אפשרי בהטבות אלו. שבאמת שגגה גדולה היא וחלילה לחשוב כן. אלא הפירוש בזה הוא ש'חוק הטוב הוא להיטיב', זה המציאות של טוב, וטוב ה' לכל. המידה של טוב הוא להיטיב. היינו הטבה מוחלטת ומושלמת בלא הגבלה, לא מצד המקבל כלל, אלא נתינה לעצמו בשביל הנותן, שנותן משום שהוא רוצה לתת לאחר וזהו גופא התכלית שהאדם היא נותן לזולתו נתינה לשם נתינה, והמקבל שנברא לא בשביל טובתו נברא כדי לקבל מהנותן אלא כדי שיהא לנותן

טוב המידה של שפע המידה של למסור הכל בשלימות, ואתה מחיה את כולם, הכל ממידת הטוב מ'טוב עין הוא יבורך'.

ויסוד הדבר הוא שזה מה שהקב"ה נותן לך שפע, המידה הזו של טוב נמסרת הלאה מידי הקב"ה והאדם בעצמו נהיה טוב. ונמצא שהביאור הוא שטוב עין הוא יבורך - הוא יברך, הוא מבורך בעצמו הוא בכח לברך אחרים.

שני הדברים: הכח לברך הלאה והכח של טוב עין שנתן של עצמו לאחרים. מכח זה הוא מבורך והוא יכול להמשיך ולברך הלאה את האחרים. הוא מקור הברכה זה שהוא מקבל ובזה שהוא נותן הלאה לאחרים. ואמר בזה אאזמ"ר זצ"ל שברכה הוא מלשון בריכה. שבזה מונח כל השפע והטוב, וכדי להעביר מהבריכה מהמקור ולהשפיע הלאה לשם כך צריך צינור, המעביר ממקום אחד למשנהו. אבל אם בעיקולי ופישורי נסתם הצינור והמים לא עוברים. קורים כאן שני דברים, גם עצם מה שהמים נשארים במקומם. וגם שהצינור מאבד את מציאותו בתור צינור בזה שאינו מעביר שהרי כל מציאותו ומעלתו היא בזה שמוביל ממקום למקום.

הקב"ה שהוא מקור הטוב נותן הכל. השפע צריך לעבור דרך צינור לכלל ישראל, אבל אם הוא לוקח לעצמו ואינו נותן לזרם הלאה הרי מקלקל הוא בזה את הצינור, ואז הכל נעצר ואין את ההשפעה שצריכה להיות.

'טוב עין הוא יבורך' זה שני הדברים: טוב עין מברך והוא עצמו מבורך, בזה שברוב טובו

איתא בגמרא נדרים לח. אמר רבי חמא בר חנינא לא העשיר משה אלא מפסולתן של לוחות שנאמר: 'פסל לך' פסולתן שלך יהא. אמר רבי יוסי בר חנינא בתחילה לא נתנה תורה אלא למשה ולזרעו שנאמר: 'כתוב לך', 'פסל לך'. מה פסולתן שלך יהא אף כתבן שלך יהא ומשה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל ועליו הכתוב אומר: (משלי כ"ב) 'טוב עין הוא יבורך'.

מבואר בדברי הגמ' שלא ניתנה התורה אלא למשה ולזרעו וכשם שהפסולת ניתנה לו שתהא שלו כך גם התורה ניתנה לו והיא שלו אלא שמרע"ה נהג בה טובת עין ונתנה לישראל נתן להם את הכל בלי להשאיר אצלו מאומה. מסרה ליהושע, מסרה בשלימות, הכל - כל מה שקיבל מהקב"ה הכל מסר לכלל ישראל. ועליו אמר הכתוב 'טוב עין הוא יבורך'. וזה בעצם סוד הברכה, כלומר - כשמקבל מהקב"ה, הרי כל מה שמקבל הוא על מנת למסור לאחרים וזאת המידה טובה, העין טובה שיש לו, שכל מה שמקבל נותן ואינו משאיר דבר לעצמו. נותן הכל.

וזו היא ממידותיו של הקב"ה נותן הכל לכלל ישראל ובעצם לכל העולם כולו.

במנחות נ"ג דרשינן 'בא טוב ויקבל טוב מטוב לטובים'. 'בא טוב' - זה משה דכתיב 'ותרא אותו כי טוב הוא'. 'ויקבל טוב' - זו תורה דכתיב 'כי לקח טוב נתתי לכם'. 'מטוב' - זה הקב"ה דכתיב 'טוב ה' לכל'. 'לטובים' - אלו ישראל דכתיב 'היטיבה ה' לטובים'.

טוב זה הקב"ה 'טוב ה' לכל' - המידה של

בשלימות, ו'חוק הטוב הוא להיטיב' בלי גבול 'טוב עין הוא יבורך' שמחוייב האדם ללכת בדרכו של הקב"ה ולהיות טוב שבמציאותו הוא הטבה לאחרים בלא מחשבה לעצמו כלל, ואשר על כן ממילא כן הוא במציאות, שכל הטוב שהאדם מקבל הרי אינו מקבל לעצמו כלום אלא רק להיטיב לזולתו ומשום ש'חוק הטוב הוא להיטיב'.

וכבר אמרו באבות (פ"ב י"ב) 'וכל מעשיך יהיו לשם שמים' ובוודאי שאין הביאור בזה רק שצריך בכל דבר עשייה 'לשמה' 'לשם מצוה', אלא שזהו כל מטרת עשייתו של האדם, שבכל עשייתו המטרה אינה כדי לדאוג לעצמו כלל, ומעשיו אינם מכוחו, וצריך להכיר שהכל מאתו יתברך, וצריך לקחת הטבה זו ולהעבירה לזולתו, שזהו תכלית ההטבה כמבואר.

האדם אינו אלא צינור שע"י מובלת ההטבה לזולתו. כלל ישראל הם הצינורות של הכח, של המאגר של טוב וחסד. כל מה שיש בעולם המאגר הגדול שהקב"ה 'טוב ה' לכל' במאגר הזה הכניס הקב"ה אותנו שאנו הצינורות ותפקידנו לקחת הכל ולהעבירו בצורה נקיה ומסודרת דרך הצינור כדי שיגיע לזולתנו שהוא התכלית להגיע לשלימות שהקב"ה חפץ, וכמו שנתבאר שאם אין אנו מעבירים את הטוב בשלימותו הרי מלבד שיש בזה פגיעה בצינור שאינו מעביר את ההטבה ומאבד את כוחו ואת תכליתו, הרי שיש בזה פגיעה גם במאגר שהוא הטוב שאינו בא אל תכליתו ואינו מיטיב, שזהו כמבואר התכלית של הטוב שהטביע הקב"ה בעולמו 'שחוק הטוב הוא להיטיב' והוא אינו נותן לזה להתקיים.

האדם - יציר כפיו של הקב"ה, בחיר העולם בחכמה בדעת ובתבונה, וכשנולד הרי הוא חסר ישע מצד עצם מציאותו ואינו יכול לעשות לעצמו מאומה ואם לא יחוסו עליו, לא יהיה לו קיום אפילו רגע אחד. והרי שכל חיות ומציאות האדם הוא רק מהמציאות שזולתו מסייע בידו ומחיהו וכן מה שהוא מסייע לאחרים. התלות והקשר הזה מצויים רק אצל בני אדם, לעומת זאת אצל בעלי חיים אין קשר כזה, אפילו הדאגה לצאצאיהם מוגבלת היא רק לתחילת חייהם אבל אין לזה המשך. ומשום שבעלי חיים מצד עצם מציאותם דאגתם לעצמם בלבד, אבל האדם מצד עצם מציאותו חי את חייו רק לזולתו

כלל אלא בכדי להיטיב ולשמש את הבריאה כולה, מבחינת טוב עין הוא יבורך. וכגון השמש שתפקידה להאיר ולחמם את העולם כולו, ואינה משארת כלום לעצמה, שהרי אין שום תכלית בשמש כלפי השמש עצמה. וכן הגשם וכדו' הכל נברא רק כדי לשמש את העולם ולתת הכל בלא להשאיר כלום לעצמם.

וכן כשנצטוינו במצות החסד והטבה וכדומה, הרי שחופץ מעצם המצוה שמחוייבים לעשות בשביל האחר, הרי הקב"ה נתן באדם את הכח לחשוב ולדאוג על זולתו, להיטיב לו ולתת לו הכל, ולא לקחת לעצמו, כל מה שמקבל האדם הוא רק בשביל לתת לזולתו. וע"ז אמר ר"ע זה כלל גדול בתורה 'אהבת לרעך כמוך' וכבר עמד בזה הרמב"ן דהפלגה היא כי לא יקבל לב האדם שיאהוב את חבירו כאהבתו את נפשו, ועוד שכבר בא רבי עקיבא ולימד (ב"מ ס"ב א) דחייך קודמין לחיי חבירך, [גבי שנים שהיו מהלכין בדרך, וביד אחד מהן קיתון של מים, אם שותין שניהם מתים, ואם שותה אחד מהן מגיע לישוב. דמחוייב הוא לשתות בעצמו אפילו שהשני ימות]. אלא מצות התורה שיאהב חבירו בכל ענין כאשר יאהב את נפשו בכל הטוב, ע"י"ש.

וכוננת דבריו שהאדם מחוייב להגיע למצב שהוא שווה בשווה עם חבירו עד שאין לו כלום יותר מהאחר, להשתוות שווה בשווה עם האחר בלא שום הבדל. ולכן הוצרך ר"ע ללמד שמצד הדין ד'וחי אחיך עמך' מחוייב האדם לדאוג לחייו קודם לחיי חבירו אבל לולי הך ריבוי באמת מצד החיוב דואהבת לרעך כמוך, לא היה צריך להיות לו שום עדיפות על חבירו ואולי חבירו היה צריך להינצל, דהרי כשם שהוא צריך לחיות גם חבירו צריך לחיות. דבחיוב ואהבת לרעך כמוך נאמר שאין כזה מושג של לעצמו כלל יותר מלאחרים.

ומרגלא בפומיה דאזמז"ר דיש מצוות שבין אדם למקום ויש מצוות שבין אדם לחברו, אבל לא מצאנו מצוות שהם בין אדם לעצמו. ומשום שהכל נוגע או למקום או לחברו. אבל לעצמו אין כזה מציאות כלל. כל מה שהקב"ה ברא הוא רק לזולתו ואין כלל מציאות של לעצמו, והוא נותן הכל בשפע גדול, בשפע של טוב, 'ובטובו מחדש בכל יום תמיד מעשה בראשית' הכל מועבר במידה הזו של טוב, טוב ה' לכל, טוב בשפע

למי לתת, שהרי 'חוק הטוב הוא להיטיב', שמוטל על הנותן לתת וזהו מציאותו, שנותן כיון שרצונו לתת, ובהכרח צריך שיהא מי שיקבל הימנו שהרי כך טבע הקב"ה את חוק הבריאה שאם אין מי שמקבל הטוב, אין הטבה שהרי אין למי לתת את ההטבה. אבל באמת ההטבה היא בשביל הנותן שיוכל להיטיב ולא בשביל המקבל. כי על כן נברא מציאות של מקבל ונותן והעיקר שבבריאה הוא לתכלית הנותן, שיהא נותן בתכלית הנותנה והמקבל לשמחתו של נותן נברא כדי שתתקיים מציאות של נותן והוא מהסודות הגדולים של הבריאה מהותו ותכליתו והאדם - בצלם אלוקים ברא אותו להיות גם בו סוד של נותן והדברים עמוקים ע"י"ש.

ובדעת תבונות שם הוסיף שבאמת כדי שהמקבל לא יקבל נהמא דכיסופא ולא יהא מתבייש במה שנותנים לו סתם בלא חשבון, אשר על כן צריך שיהא זכאי לקבל הטוב כדי שהקב"ה יוכל להיטיב לו, אבל באמת אין הנותנה מצד שהמקבל ראוי לקבל, אלא מפני מציאותו של הנותן שהרי הקב"ה מצד עצם מציאותו רוצה לתת ולהיטיב עם בריותיו ש'חוק הטוב הוא להיטיב', אלא ששלימות הנותנה הוא כשהמקבל ראוי לקבל, אבל עיקר התכלית הוא רק מצד נתינת הנותן שיוכל להיות נותן, וקבלת המקבל הוא רק בגדר הכ"ת שהנותן יוכל לעשות המוטל עליו כמבואר.

נמצא שמהלך הדברים כך הוא - 'כל הנברא בשמי לכבודי בראתיו יצרתיו אף עשיתיו'. כל מה שברא הקב"ה לעצמו ברא, ומה שאנחנו מקבלים ממנו ההטבה הוא רק משום ש'חוק הטוב הוא להיטיב', שזהו מצדו יתברך, שהוא רוצה להיטיב עמנו מצד עצם מציאותו, ואינו משום שרצונו להיטיב עם בריותיו למעננו לכבודנו ולהנאתנו, אלא שמצד עצם מציאותו הוא מיטיב משום ש'חוק הטוב הוא להיטיב'. וזהו גם היסוד של 'טוב עין הוא יבורך' שאת ההטבה שמקבלים מהקב"ה עיקר מטרתו הוא שנוכל לנהוג בו בטובת עין ולהיטיב עמו לאחרים וע"ז להיות מבורך, כדרך שהקב"ה לוקח את הטוב ומיטיב עמו שהרי 'חוק הטוב הוא להיטיב' וזהו עיקר מטרת קבלת הטוב מאתו יתברך כדי שנוכל להיטיב עמו לאחרים טוב עין הוא יבורך.

ובאמת כשנתבונן בבריאה שברא הקב"ה בעולמו, הרי כל הנבראים לא נבראו לעצמם

הרי שגם בגשמיות וגם ברוחניות יש את היסוד זה שהאדם אין לו לעצמו ולא כלום, כל מה שיש לו אינו שלו אלא שהקב"ה נותן לו כדי שיוכל לתת הלאה, וזה ממידותיו של הקב"ה, 'טוב עין' טוב זו מידה של ריבוי מידה של שלימות ומידה של שפע, ועד כמה שאדם מקבל והוא מבין שהוא מקבל - אז הוא 'טוב עין' הוא יבורך'. הוא מקבל את כח של יבורך של הברכה ויש לו את הכח להעביר את הברכה לזולתו שזהו כמבואר התכלית שהרי 'חוק הטוב הוא להטיב'.

דבר זה היה נר לרגלי אאזמ"ר זצוק"ל, והרבה לדבר ולחזק בענין זה כמה וכמה פעמים. עתה כאשר אנו מתאספים ביום הזכרון לזכרו, שומה עלינו להתחזק ולהשריש בתוכנו ענין גדול זה, ברוחניות ובגשמיות. ומלבד מה שיהיה בזה תועלת גדולה לכל אחד ואחד, הרי שיהיה זה בוודאי לכבודו ולזכותו, יהי זכרו ברוך.

ס"א) "ב אלף תלמידים היו לר"ע מעכו ועד אנטפריס וכולם בפרק אחד מתו, למה שהיתה עיניהם צרה אלו באלו ובסוף העמיד שבעה, וכו' א"ל בני הראשונים לא מתו אלא שהיתה עיניהם צרה אלו לאלו תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם, עמדו ומלאו כל ארץ ישראל תורה.

עיניהם צרו אלו באלו, היינו שהיה לימוד מתוך צרות עין שלא היו מוכנים לשתף לימודם ביחד, כל אחד למד לעצמו ולא דאג לזולתו, והיו ממלאים רק מעכו ועד אנטפריס אבל לא את כל א"י. וע"ז אמר להם ר"ע תנו דעתכם שלא תעשו כמעשיהם, וכשעשו כן ולא נהגו בצרות עין והיה דעתם עבור האחר ולא לעצמם, עמדו ומלאו את כל א"י תורה, ומשום שהסוד של טוב עין הוא יבורך הוא שאין הגבלה, והריבוי הוא בלי גבול ובלי תכלית ולכך יכול להתמלא כל א"י תורה.

ולא לעצמו כלל וזהו תכלית בריאתו. ובזה צריכים אנו להתעורר ולדון בכל דבר האם מתקיים בנו מציאות זו לדאוג להיטיב לזולתו בלבד, או שמא ח"ו דואגים אנו לעצמנו כשאר הבע"ח, והרי 'חוק הטוב הוא להיטיב' ועיקר תכלית האדם הוא להיטיב עם זולתו.

זהו גם הביאור במה שאמרו (אבות פ"ד כ"א) 'הקנאה התאוה והכבוד מוציאין את האדם מן העולם'. שהרי לדברינו בעולם המתוקן הבא אל תכליתו שהכל לזולתו אין מקום לקנאה תאוה וכבוד כי קנאה זה עבור עצמו ותאוה זה עבור עצמו וכן הכבוד הוא עבור עצמו, ולכן אין להם קיום בעולם, שהרי תכלית העולם הוא רק בשביל לתת לאחרים, ולא לתת לעצמו כלום.

והנה תכלית הטוב להיטיב לזולתו אינו רק בגשמיות שהרי גם ברוחניות מצינו שזהו העיקר. דמצינו במדרש (ב"ר ח"י שרה פרשה

The Chatzotzros are Blowing

Harav Hagaon Moshe Aharon Friedman Shlita

This week's parashah discusses the mitzvah of *chatzotzros*, which is a multifaceted mitzvah. One facet of this mitzvah applied only *l'shaah*, during Klal Yisrael's stay in the Midbar. The Torah elaborates that if one *tekiah* was blown, that was an indication that the *nesi'im* should gather. If a second *tekiah* was blown, that was an indication that the entire *eidah* should gather. If a *teruah* was blown, that was an indication that they were going to be traveling, as we know that in the Midbar there were 42 *masa'os*.

In addition to these various functions of the *chatzotzros* in the Midbar, they also served several other functions.

One was as when there was an impending war, to rouse the people to daven to Hashem against the enemy, as the *passuk* says: וְכִי תִבְאוּ מִלְחָמָה וְבָאוּ אֵלֵיכֶם בְּאֲרָצְכֶם עַל הַצָּר הַצָּר הַצָּר אֲתֶכֶם וְהִרְעַתְם בְּחִצְצֹרֶת וְנִזְכַּרְתֶּם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם וְנושַׁעְתֶּם מֵאִבְיֹכֶם.

Another function is described in the next *passuk*: וּבְיָוִם שְׂמֵחֹתְכֶם וּבְמוֹעֲדֵיכֶם וּבְרֵאשֵׁי חֲדָשֵׁיכֶם וּתְקַעְתֶּם בְּחִצְצֹרֶת עַל עֲלֵתֵיכֶם וְעַל זִבְחֵי שְׁלָמֵיכֶם וְהָיָה לָכֶם לְזִכְרוֹן לִפְנֵי אֱלֹהֵיכֶם אֲנִי ה' אֱלֹהֵיכֶם. This is a *din* that applies to the special *korbanos* of festive days: Shabbos, Yom Tov and Rosh Chodesh.

We would think, then, that there would be three mitzvos related to the *chatzotzros*, perhaps even in the *minyán hamitzvos*: one mitzvah *l'shaah*, in the time of the Midbar; one, to rouse the people at a time of *tzarah*, and one that applies to the *korbanos*.

Yet the Rambam, in *Sefer Hamitzvos*, counts only one mitzvah; Mitzvas Assei 59 is the mitzvah of *chatzotzros*. Similarly, the *Sefer Hachinuch*, in this *parashah*, counts *chatzotzros* as one mitzvah: Mitzvah 384.

The Rambam elaborates (*Hilchos Taanis* 1:1) that the *chatzotzros* are blown at times of *tzarah*. Recently, when we have suffered an abundance of *tzaros* and Hakadosh Baruch Hu is sending us messages, everyone has been quoting the Rambam's statement (ibid 1:3): אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקריה הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים. The Rambam is saying that if people's attitude is that what's happening is just the situation, it's a coincidence, then people are going to continue doing bad deeds, and

it's cruel to think this way.

Elsewhere (*Hilchos Klei Hamikdash* 3:5-6), the Rambam discusses other aspects of *chatzotzros*, delineating the mitzvah *l'doros* of sounding the *chatzotzros* while the *korbanos* are brought.

Why, then, are the *chatzotzros* counted as only one mitzvah in *Sefer Hamitzvos*? We could understand that the function of the *chatzotzros* at the time of the Mishkan — to gather the people or to notify them that they were about to travel — was a mitzvah *l'shaah*, which most of the *monei hamitzvos*, and certainly the Rambam and the *Sefer Hachinuch*, would not count as one of the 613 mitzvos. But why are the other two distinct functions of the *chatzotzros* — crying out at a time of *tzarah*, and accompanying the *korbanos* — not counted as two separate mitzvos? True, the latter applies only when the Beis Hamikdash stands, but the Rambam and *Sefer Hachinuch* count the mitzvos that apply only when there is a Beis Hamikdash. Furthermore, the Magen Avraham (*siman* 576) asks, and R' Moshe Feinstein discusses in a *teshuvah* (*Igros Moshe* on *Orach Chaim*), why don't we blow the *chatzotzros* nowadays, when there's a *tzarah* — a war, a *mageifah*, etc.?

There's even a discussion of whether the *chatzotzros* should be blown even on Shabbos. We know that Chazal banned shofar-blowing on Shabbos, but it's not simple regarding *chatzotzros*.

The Pri Megadim answers that maybe this mitzvah applies only in Eretz Yisrael, and only when a majority of Klal Yisrael are living in Eretz Yisrael. But I think we're close to that situation now, and considering the terrible *tzaros* in Eretz Yisrael recently, why don't we blow *chatzotzros*?

Do You Hear the Chatzotzros?

To address the question of why we have only one mitzvah related to the *chatzotzros*, the Pri Megadim quotes the beautiful words of the *Sefer Hachinuch* regarding the *shoresh hamitzvah*:

לפי שבשעת הקרבן היו צריכין לכוון דעתם יפה בענינו כמו שידוע שהוא נוסל במחשבות ידועות, וגם כן צריך הקרבן כוונה שלמה לפני אדון הכל שציונו

עליו, וגם כן בעת הצרה צריך האדם כיוון גדול בהתחננו לפי בוראו שירחם עליו ויצילהו מצרתו, ולכן נצטוו בתקיעת החצוצרות בעתים אלה.

The *Chinuch* is saying that when a person brings a *korban* he needs to have perfect *kavanah*, and when we cry out to Hashem at a time of *tzarah* we also need utmost *kavanah* — and the *chatzotzros* serve to inspire that *kavanah*. Yes, the *chatzotzros* are used for two distinct purposes — at a time of *simchah*, to accompany the *korbanos*, and at a time of *tzarah* — but they serve a similar function in both cases: to inspire *kavanah*.

We're going through horrific times; it's so clear that the bells of the *Ikvesa d'Meshicha* are ringing, and they're ringing loudly. We have to realize that we are hearing those *chatzotzros*, whether or not we're able to fulfill the actual mitzvah of *chatzotzros*. I would even say that *b'ezras Hashem*, very soon we're going to be *zocheh* to the *Beis Hamikdash*. Someone suggested that maybe there won't be a need for *chatzotzros* to be *me'orer* the *kohanim* and tell them where they need to go for their *avodah*, because this will be accomplished with technology, using big screens that will tell us exactly which *kohanim* are needed and where; it will be organized in a technological way. We don't know; *Eliyahu Hanavi* will clarify that for us as well. But we're certainly yearning and waiting, and we need to have *kavanah* to be asking for the *geulah*, and that *kavanah* is roused through the *chatzotzros* — there are indeed *chatzotzros* blowing.

Different Times, Different Voices

The Mishnah teaches, in *Menachos*: כל הכלים שעשה משה כשרים לו — of all the vessels Moshe crafted, only the *chatzotzros* could not be used in subsequent generations. Why not? Some explain that it is because they were considered the vessel of a king — Moshe had the status of a king — and the *keilim* of a king may not be used by others.

In the very first *shmuess* he gave in the Lakewood yeshiva, R' Matisyahu Salomon gave a different answer. The *chatzotzros*, he explained, are meant to rouse the generation in some way. But each generation has its own unique *nisayon*, so each generation needs its own special *chatzotzros*. The *chatzotzros* of Moshe are not the *chatzotzros* that we need nowadays; we need the *chatzotzros* that will be *me'orer* our generation.

The Satmar Rebbe, R' Yoelish, used to say that what was unique about Moshe's *chatzotzros* is that he would give one blow and everyone would listen! He says he didn't know if in this generation there is anyone who could make *chatzotzros* that everyone would listen to.

But I think if we would really focus, we would hear the *chatzotzros* of the *Ribbono Shel Olam* himself. It's so clear and obvious that this is heralding in the bells of *Moshiach*. We are experiencing so many *tzaros*, but these are the *tzaros* of *Ikvesa d'Meshicha* that the *Gemara* discusses in *Sanhedrin*, as it says: ייתי ולא איחמיניה.

The Shofar in the Middle

Why are there two *chatzotzros*? The *Baal Haturim* answers that the two *chatzotzros* correspond to *Avraham* and *Yaakov*: כנגד אברהם, שתי חצוצרות, כנגד אברהם ויעקב שעשו מלחמה באומות ונצחום. What about *Yitzchak*? Apparently, it is because *Yitzchak* did not have to fight any wars. Alternatively, *Yitzchak* represents *middas hadin*, and we want the *chatzotzros* to awaken only *middas harachamim*.

I heard a different explanation, however: In the *Beis Hamikdash*, between the two *chatzotzros* was the *shofar*, in the center — so perhaps the two *chatzotzros* represent *Avraham* and *Yaakov*, while the *shofar* represents *Yitzchak*, the ram of the *Akeidah*, and the *shofar* of *Moshiach*.

May these *chatzotzros*, together with the *shofar*, indeed be *me'orer* us, and may we be *zocheh* speedily to hear the bells of *Moshiach*.

אחריות שנת תורה

אחריות

YESHIVAS MIR
YERUSHALAYIM

OUR MIR
OUR TORAH
OUR ACHRAYUS

Evening of Appreciation and Inspiration

5:30 RECEPTION

6:30 DINNER & PROGRAM

8:00 שבת אחים שירת ותשבחות ונגיני התעודות
with the ROSHEI HAYESHIVA & MASHGIACH
accompanied by EITAN KATZ

THIS SUNDAY

י"ט סיון תשפ"א
MAY 30, 2021

BELL WORKS
101 CRAWFORDS CORNER ROAD
HOLMDEL, NJ GSP LOCAL LANES ONLY

**MR. & MRS.
ELIE HORN**

Sao Paulo, Brazil
INTERNATIONAL GUESTS OF HONOR

**RABBI & MRS.
MORDECHAI
GRUNWALD**

HARAV NOSSON TZVI FINKEL
MEMORIAL TRIBUTE

**KLEIN FAMILY
KESSER SHEM TOV AWARD**

MR. & MRS. YANVY KLEIN MR. & MRS. CHILY KLEIN MR. & MRS. CHESKY KLEIN
In memory of their father
ר' יהודה ב"ר יויאל ז"ל R' YEHUDA KLEIN ז"ל

**MR. & MRS.
AZRIEL INZELBUCH**

ALUMNUS OF
THE YEAR AWARD

MERRIDIAN CAPITAL GROUP DINNER SPONSOR

AARON WOLFSON
DINNER CHAIRMAN

BEN PHILIPSON
MELICH RUBIN
ELI SCHRON
JOURNAL CHAIRMEN

BARUCH JEREMIAS
CAMPAIGN CHAIRMAN

RALPH HERZKA
SHLOMO YEHUDA RECHNITZ
LEGACY CHAIRMEN

חסידי וזשניסער רב
רבי אהרן דוד הלוי
חדש זצ"ל
MARRIOTT MARSHALL FIELD